
ФЕРИНЕ УСЬВ
Нане

Ferîke Ûsîv

Nare

ФЕРИКЕ УСЬВ

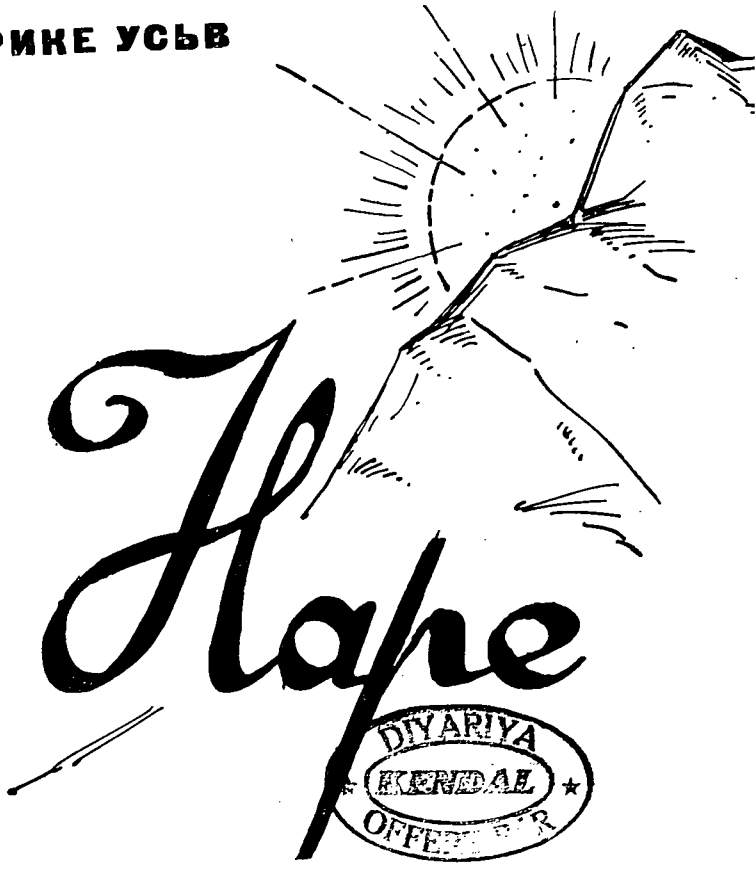

Наре

DIYARIYA
KERDAL
OFFE

НӘШИРӘТА „СОВЕТАКАН ГРОГ"
ЕРЕВАН – 1972

С (Арм-рд)
Ъ 47

EZDIKI.COM

Ф 70301 (272)
70э (01) 77 115 „М“

© Нәширәта “Советакан Грог”„ 1977

ЛЬ МАВЗОЛЕА ЛЕНИН

1.

Хәзенка мынә р'ә'мә бәрбьһер,
Сьве шәбәqе тӧ мьн зу р'акә:
Әзе һәр'ым нав очрәкә бь хер,
Wәки we мале дьне п'әйдакә...

Һәр һ'әму генийа мьнр'а бун һ'ьк'йат,
Әз к'амчо кьрьм wәк хәwна шәва.
Ле ьькыр жь бәхт, гений'ае гипант
Әзе бьвиньм сьве бь ч'ә'ва.

Дьвежьн wьра очьрә-чара,
К'и кӧ һ'әйам чу, әwe бьвинә...
Әв очьр һәйә бона һ'ьшйара,
Е кӧ хәwда ма, мqуф дьминә...

Бәле, әw хwә жи һ'әйам һ'ьшйар бу,
К'әw кьрә дьне, р'аза, чу р'әме,
Нив qӧр'нә сал һат ль сале бар бу,
Әw һе шйар дькә дьне а'лэме...

2.

Бәwишка сьве һәла натйә мьн,
Һе шә нәкьрйә мьн т'унщьк у п'ор',
Машина "Волга„ чәләнгә эгьн,
Мьн пәйа дькә бәр Мәйдана Сор.

Сане һәв гьртйә, ч'ьванә дайә,
Сана мәхлөqәт qәйдә у ит'аф,
К'ане, к'өтасйа we ль к'ө майә?
Анщах дьвиньм у хwә давем нав.

Һәла һ'әйшт т'өнә мәхөлqәте п'ьр'
Шида qөрмиш буйә, жь мөһөл дәрте.
Чawa һәспәки к'һ'ели зифьр'
Бәри qоша хwә п'еколкә э'рде.

Wә'дә, минани дә'не льв-льв бе,
Бәр аше сәбре дәрәнг дьмашә,
Дәстур те даин р'аст дәһе сьве
У сана и'сан ч'әмки дьк'ьшә.

Гьран дьк'ьшә мина Волгае,
Турист wәк Кама, Ока тенә сәр,
Дьчьнә "Бәра Орт'әдьнйае„,
Кө wайә дь нав we бьрща мәрмәр...

Вьр һәнә урьс, фьр'әнг у алман,
Һөр'өм у һ'әбәш, һьнд у qәрәчи,

Э'рәбед зәнги, кӧ кал-баве wан
Дьчунә Мәкк'е у дьбун "h'ащи„...

Ньм алман нәнә, ньм йапон нәнә,
У ньм арнаут, э'рәб у негьр.
Вьр нәйә тьшки т'омәрии дьн,
Кӧ ве гӧлт'ьме бәрәв дькә вьр.

Мьлйакәт нинә не э'вд у исан,
Qәлбе wанда не нәнә щьн у гӧр,
Ле кӧ дьнher'и әве мәша нан,
Бawари —нәйә р'асти у аг'ьр.

Р'öh'е исанәт —әw мәдәне h'ит,
Дь навда нәйә маса нәр бешә,
У чawа дьк'шә h'әсьн бь магнит,
Тьштәк нав мәда бәр бь wи дьк'ьшә.

Тьштәк минани матор'әкә зор
Мә бәрбь wьра дә'ф дьдә дьвә...
У сан wәк бәр'әк к'ӧрда к'әскәсор
Нәв те hунандьн, пешда дьльвә.

... Дьл зәрп давежә h'әwша Мавзоле,
Wәки минани бьрщанә, фәqәт.
Нә бьрща Р'амзес, нә йа К'еопсе,
Wәки зор чебун бь хун у нәләт...

Щмаэ'те эв бырщ чекьрйэ бо wи
Wи бырщ, нав у дэнг нэдьхwэст т'ӧ **щйа,**
Шалашэк кэвн жи бэс бу, кӧ эwи
Р'асти wэк бырща р'акьра жь п'ӷа.

У хwэ ве р'астие дьгырьн тен у тен
Жь hэр ер —мьк'ан, ощах-идарэ,
Wэк кӧр'е п'адше h'ьк'йатии зен,
Кӧ дьчу бона "Бьлбьл-h'эзарэ„.

У дэри-бащие qэрэwьл qэwаз
Бэр мэ вэбунэ wэк п'эрде сере,
Минани бэлге к'т'ебэк h'эwас,
Wэки бесэбьр вэдьки-сьре.

Льнге мэ дьha hэвдӧ дьк'эвьн,
Мэ hеньк дькэ hэwакэ бинсар,
У ча гӧлбаг'ан р'ое дьнhер'ьн,
Стӧ дьзвьр'ьн сэр йале сэрк'ар.

Ль жоре бйэ бан qалп'ахэки р'эш,
Диwар бьнида чебйэ бь шуше,
Шушэ бэтр'энгэ, йэки р'удаңкэж
Бь костйуме р'эш навда те к'ьвше.

Дэсте р'аст гьрти, е ч'эп вэкьри,
Бьн нура сорда р'азайэ р'эh'эт,
Ча з'wрэки зэр, кӧ hеса дьбэ,
Ль сэр hесйа ч'йе пэй т'эвик былэ'т.

Э'рд hьлнадэ ви хәрще хwэ бьhа,
Чьмакӧ т'ӧ к'эс дәwса wи нагьрэ,
"Орт'әдьнйа„ кӧ валабэ, дhа
Чь бэ'рәкэ дьн we дәwсе бьгьрэ?

Әw майэ чawa исаф у hәqи,
У әгәр т'әне бине нак'ьшинэ,
Әw бин, а авйэ, бәр әви хәлqи,
Дь нав ван ләмпед qич'ьк у шинэ.

...Щерга мэ дhа дор wи дьзвьр'э,
Чawa кӧ фәрат-дора Щьзире,
Мәрьв дьхwәзэ диса вәгәр'э,
Ле т'әми-т'әрбе Ленин те бире...

Сewрэк нӧh мәрйа к'ур дьhьнгевэ,
У мәрьв дьhа ду дэрк'әтьне
Hәw занэ щарэке жь дйа хwэ буйэ,
Щара дӧда жи вьра те дьне.

ЛЕНИНГРАД

Вьра Пйотр т'ащ wэргьртийэ,
Wәк Р'амзесе Мьсре,
Бане бьрщ у кәла гьртйэ
Бь хун, худан, к'әсре.
Екатерине бе h'ӧщәт

Дайэ э'мре п'адше,
У Державин hерс у hебэт
Дэст авитйэ п'еше.
Вьра Пушкин у Лермонтов
Гэр'йанэ ча h'ькйат
Бь мьрьна э'щэл у хоф
Бунэ дэ'w у шкйат...
Ленин ль вьр ишьq дайэ
Мина шам у шэмдан,
У ишьqа гёр' hьлдайэ
Кэла, сук у мэйдан.
... У шэhэре бь нур хьне,
К'awи к'ёбар, титал
Wa бйэ нэхшэки р'у дне,
Wa бу h'ькйат, мтал...
У дьнйа hат сер у сэйре
Ви шэhэре нав-дэнг,
Hитлер, фэqэт, нэ we h'эйре,
Hате бь qал у щэнг.
Хуна Эwроле бэр ч'э'ва
Гьрти мина п'эрде,
Бь р'йа Наполесне сэ'ва
Hат сэфэрйе, щэрде.
Ль пэр'ханик шэлатед хён
Бэрда гэм у hэвсар
У wэк ордийа wи "сьг'ри щьн„
Дор бажер кьр h'эсар:
Хаст wэки тар-мьтах бькэ

Ленинграда к'öбар,
Бьрщед бәләк бьнах бькә
Бь т'оп, щәбh' у щәбар.
Ḥәйкәле wи Пйотре Мәзьн
Дабарынә ә'рде,
Эрмитажа дәwранпәсьн
Бькә п'ара щәрде.
Дак'öтә нав мала Пушкин,
Бе р'ә'м у бе хöда,
Йазийа поэт бьвә хәним
Wәк Дантески дöда.
Жәв вәжәнә ḥар у бе р'öh'
Qьр'кә мери-жьни,
"Аврорае„ бькә ардö
Ль к'ефа хwә хуни.
У ḥат öса у бу qәда
Wәк бәйание чола,
Хwәйи ьәḥәре хwә нәда,
Бәр бу дәрге пола.
Ḥәр нав у щик зйарәтәк бу,
Хwәй сәкьни мьт'им,
Хәлаеда т'әлэфә бу,
Нәбу дил у эт'им.
Бажаре инглабе агьр,
Дьжмьн — доре чәпәр,
Чь кьр —нәкьр, тәйах нәкьр
Дьшәwьти ль бәр.
Бажар р'әḥәкә wәлет бу,

Wәлат —дьле мәзьн,
Бь дьл к'öта у qәwat бу
Ль бәр танк у h'әсьн.
Ләшкәре сор вәк'ьшйа бәр
Дьжмьн мина пьльнг,
Аг'ьриеда авитә сәр
Һелә, зор у зырынг.
Жь Керч'е т'а Ленинград
Дьжмьн зитол-зитол
Вәк'ьшйа бь гöжин, фьрйат
Мина баки баһöр'.
У Һитлер кö хwәст зәвт бькә
Дьнйа бе h'әд-h'әсав,
Т'ьрбәк нав-нишан жи бьлә
Хwәр'а нәди ль нав.
Фәqәт, һе-һе wәлате сор
Дьбә т'аще дне,
Пер'а Ленинграда зор
Те хәмьландьне.
Шанә-шинед qәдим-лә-т'иф
Дьхweньн к'aw-k'öбар,
Нева мина к'әмбәра зив
Дь наведа те хар.
У ча qаша ч'әме к'әмбәр,
"Авроае„ wыра
Мина гәмйа Нöһ п'ехәмбәр
Ләнгәр гьртйә гран...

ДАГ'ЪСТАН

Даг'ъстан, дрежбэ думыка бэндэ,
W'эки ль дне h'öнарт фр'ндэ,
Qам-qрафэт да хэwна Дегалос,
Hэвраз hелкьр сэр бэ'р у ьq'йанос.
Даг'ъстан, ере тэйре атмэщэ,
Фр'нда мэ тэйре тэ зутьр дьчэ..
Xwэзьл qасэке сек'ьнбйа hэwe,
Т'ер т'эмашэкра мэ тэ бэдэwe.
Hэй wape шера, мэрт'ал у цура,
Гол мэртiал бунэ сэр ч'э'л у чура,
У ч'эмед ч'йайи, ч'эмед бэдэнбьр'
Ч'ванэ чунэ сэр "мэрт'але„ дöр'.
Элбрус у Казбек "бэгед„ ван э'рда,
Э'wра к'р'инэ к'олозе к'öрда.
У дор к'олозе спи таq-таqи
Думан кьрьнэ шэ'р у шмаqи.
Ч'йаед h'эзарнав р'уньшти дор wан,
К'этьнэ дь нав шewра дэwр-зэман.
Зэ'фи шewр кьрьн, дэнг данэ Махач.
Махач hелва кьр кэла сэрфэраш.
Кэла зэманэ фэйда нэкьр бэр
Qэт'ле у qултие, йазйа т'эг'вэгэр'.
Зэ'фи шewр кьрьн, у вьр, хöлэсэ,
Шewр данинэ бэр Шорэвйа т'эзэ.
Шорэви шewр кьр, дэнг да Слеман:

Wи Һомеросе ч'йайи нöһзəман,
У Ə'бу—Т'əлиб, Һ'əмзə, Эфенди,
У Р'əсул: əwи Пушкине зенди.
... Əw аула һан qəй Садасайə?
Əw Р'əсулə сəр Гуниб р'азайə.
К'и занə, əw чь хəwна двинə?
К'и занə наһа Москове нинə...
Йане ль Йапон, йан ль Сигнапур,
Йан wəлатəки майини һе дур...
Йан, двə наһа ль сəр п'осте ге
Һ'əма баведа р'уньштйə Рəске...
Йан Лермонтовр'а əw хəвəрдьдə...
"Диле Ковкасе„, дьвə, бəрдьдə...
Йан, двə наһа зəрикə щаһьл
П'ор'е wи спи мьздьдə бь дьл,
Чаwа печ'ие шəмс —бəрфа сəре ч'йа,
У һесре ч'йа тен һ'ьзи wан печ'йа.. .
Р'əсуле нака һ'ьшйарбə жь хəw,
Хəwне бəдəwтьр бьвинə дор хwə
Даг'ьстана хwə гöлдайи, аза —
У к'öбра wəлет, чаwа р'амусан,
Бькə дь нава к'аг'əз-р'əqəме,
Бьшинə бона днйа-а'ләме.

Т'АСА САЛХИЕ

Ве шэраве жи эм вэкьн, бьра,
Шэравэк башэ, гьшк педа-три,
Эм салхийа тэ пек биньн, бьра,
Салхйа таме тэйи чекьри.
Диwарэ дузьн, п'энщэрэ мэрдьн,
Сьвах шьмшатэ минани нэёньк,
Н'эзар сал hэр'ьн, дэгмэ жэв бэрдьн
П'алькед hанэ бэдэwэ тэньк.
Семента тэ жь Арарате hатйэ,
Дар жь Поволже, туф жь Эрт'ике,
К'ьлс жь бэдэна ч'йае Шат hатйэ,
Эв т'ел у мебел жь Дэрбалт'ике.
Hатйэ у бь зен hэрэк'эте тэ,
Анэгори шам-шöрэта дэwре,
Hэвба п'эргал буйэ, qэwин hэв гьртийэ
Мина т'ьфаqа wэлате шewре.
Р'адио дьстьре к'ьлама эшqе,
Шэрав бь шайи р'ьнд те вэхарьн.
Hьлтиньм к'асе бьн ве ишьqе,
Эшqи братийа h'элалэ амьн.
Брати башэ... У хwэзьл, хwэзьл
Ве сала т'эвэ э'вде дур-незик
Гьшк hэвр'а бьбьн бав-бре э'сьл,
Э'рд-э'зман wанр'а бьвэ авайик.

У дьнйалька hэвдӧр'а амьн,
Бэйраqа хwэ wэк р'ое р'агьрэ,
У э'дьлайи мина дайка мьн
Гьшкар'а аwа п'элаwе дагьрэ.

*
* *

Эз бь заре зар'а сава:
Qиз у хорта, бук у зэ'ва,
Кал у пира, де у бава
Шер'р'а дьбем — на.
Чи к'ер'анэ qэт'ьл у щэнг,
Т'оп у т'ьвьнг, шур у хэдэнг,
Дэнгэки на, бь h'эзар дэнг
Шер'р'а дьбем — на.
Бьра qӧжин зӧр'не бе т'эк,
Гӧр'ин дэфа qӧр'не бе т'эк,
Нэ жь т'оп у сильh' у ч'эк,
Шер'р'а дьбем — на.
Дэwса дэста хунедакьн,
Дэсте хwэ нав h'ьнедакьн,
Нэхше эве дьнедакьн,
Шер'р'а дьбем — на.
Э'зман hивйа тэйэ, бэндэ,
Те дьки эw qрар-qэндэ,
Эз кьра тэ дьгрьм зэндэ,
Шер'р'а дьбем — на.
Бь хьйал у сеwре т'эзэ,
Диhар бькэ шеwре т'эзэ,

Әзи hивйа эwре т'әзә —
Шер'р'а дьбем — на.
Öса бькэ бьлбьле мьн,
Т'ьм әшq дайнә сәр гöле мьн
У бьстьре жь дьле мьн —
Шер'р'а дьбем — на.

СЕРГЕЙ ЕСЕНИНР'А

Дәме сазьм у к'лам, Сергей Есенине мьн,
Тә h'эwасьм, о, сәлам "сәwдәсәр„ у "дине„ мьн.
К'а к'лама тәйә нур бькьм бәләд у р'езан,
Бьдьм сәре р'енга дур, к'ане к'öйә әв Р'йазан.
Бем р'аwәстьм ль бәста, р'унем ль бьн дара би,
Аве вәхöм бь дәста, дар сәр мьнда бькә си.
Ба бьлувә йәкаwаз, бинэ аh у зара тә,
Дәнге тәйр-туйа бь h'әwас бькьн бә'с-базара тә:
Бем бьнhер'ьм чарнqар—Костантиново ль wыр.
Чаwа hәр шен у диwар бунә бетон у кэвьр,
Дәwса п'ьра дар гьртйә п'ьракә бетонә бәрк',
Машинә ле дh'ир'ә дэwса мh'ина ше— зәр.
Тә h'ьзкьрйә qәдимие, дьнйа нöh жи, әрhәдә.
Ләма бо мә ве дәме тö hьм кәвни, hьм т'әзә,
Шöхöле мә буйә h'әсьн, ле дьлке мэ нәрм у р'ә'м
Дьньвежә, hәй лезьм, бэйт'е тә нур hәр-hәр дәм.
Пева дьжи, дьк'öтә: у әм дькьн п'әрwаздьн,
Бен wи шени, ль к'ö тә р'езкьр бәйт'а хwэ пашьн,
Чәрхвәдьн ча мьнмьник, жь нура тә сәwдасәр,
Ль дор qаме тәйи т'ик, кö дардабу ча фәнәр.

ВАРПЕТР'А

К'аrwане тә һе дьчә у дьчә,
К'аrwане тә дур-дәрәз р'адьчә,
Бь чешит-чешит, бь щур'ә-щур'ә
Карwане тә к'аw тә дадьгәр'ә.
Ль ви карawани чь мале бһа:
Дәрмане дьла у р'әзе р'өһ'а,
Т'өлөм-т'әмбуре азайа мәрйа,
Шам у шәмдане хәниме тә'рйа,
Һәвке һ'ьсрәте, һ'ьнаред һ'өбе
У дурәбинед бәдәwйа дьне.
У т'ө "т'өщаре„ серейи сәрә
Дьди, п'ар дьки бе пол у п'әрә.
Дьди кө р'әwша дьне п'ьр' бьки,
Зиwане жь нав к'ок у бьр' бьки.

ЛЬ БАГ'ЧЕ Т'БИЛИСИЕ

Әв гөле Шот'анә,
Әв гөле Важанә,
Әв гөле Илйанә,

Сор у спи, qич'ьк
Бь һәвдө гьртьнә,
Ль һәвдө алйанә.

Ах, хwәзи щаҥьлбьм,
Диса гәш у гӧлбьм,
Әваи гӧла баԛкьм,

Ль бәр әwаи бьрща
Гоԥинакә гӧрща
Сәлам у сәбахкьм.

Ҥәр'ьм гола "Лисе„
У р'аҥельм изе
Бь қәйка мӧҥ'бәте.

Дәрем гәр' у гәли,
Ль к'ӧ "урумели„[1]
Р'ӧҥ' двә щнәте.

Әв мск'әни р'әмә,
Нур у нфус нәрмә
Ноли нане ч'ади.

Чьқа мләт, мәри
Ҥатьнә ви ери,
Гӧрщ нәготӥә "сади„.

Wаи "Иверия„ бистқат
Qаси қәдре меваи
Р'акьрьнә шп'е.

---

1. **Урумели — мқаме к'ламе гӧрщькие.**

К'ӧр' те бь дьл у щан
Бь һәр зар у зман
Һ'ькйате нур дбе.

Чьqаси аһьлә,
Аqаси щаһьлә
Ере Р'уст'авели

Бь там-таше хwәва,
Бәдәw — баше хwәва,
Бь ван гӧле һени.

Ах, хwәзи щаһьлбьм,
Диса гәш у гӧлбьм,
Әван гӧла баqкьм,

Ль бәр әwан бьрща
Гогинакә гӧрща
Сәлам у сәбахкьм.

EZDIKI.COM

МЬРЬН У МАЙИН

(ШКОЕ Ь'ӘСӘНР'А)

Сак'арт'велое ав хwә дькьр,
Ь'әтани све ав хwә дькьр.
Сьве тә'ве да, бәр мә р'ак'әт
Шарьстанәки бәдәw-бьк'ьр.
Мина хәйсәте ә'мьр ләз-бәз
Автомашина мә дьпәки...
Ле тә зә'ф дьхwәст бь h'әйр-h'әwәс
Бәр hәр т'умәки хwә әгләки...
Ле тә зә'ф дьхwәст ль кәвиед к'әвз
Лувина К'ör'е qәдим сәhки...
Ле тә зә'ф дьхwәст ль дур-дәрәз
Дьле хwә чьл у ч'йар'а вәки..
У wан чьл у ч'йа р'öh'е хwә т'әз
Р'öh'е Важар'а п'әрwәдәки...
К'aw бу Гöрщстан, ә'сьл бәдәw,
Минани h'öба ә'wьл бәдәw.
У т'әзә ль wьр
Тә фә'м дькьр,
Кö чьр'а Чавч'авадзе дьгә:
"Бинайа ч'ә'ва, Сак'арт'вело"...
Т'әзә сах дьбу, qәй бе, Табидзе,
Тәзә тә Шот'а р'ач'ә'в дькьр...
Ле әм we р'оже чубун Т'влисе,
Мә шайирәки хwә ч'ә'л дькьр...

* *
*

Бона дайка мьн
Баве мьн р'оке нәмьрйә, нәчуйә,
Һәрдәм дьмьрә:
Бһар те, һавин,
Баве мьн дьмрә...
Чандьн те, чнин,
Баве мьн дьмрә...
Бр'ина пез те,
Баве мьн дьмрә...
К'р'ина р'әз те,
Баве мьн дьмрә...
Шинада дьмрә,
Шайада дьмрә,
Һатьн-чуйина зәйада дьмрә...
Сәр т'әхте т'ьжи,
Хwәшиеда дьмрә,
Хәwнеда дьжи,
Р'ожеда дьмрә...
У... öса һәрт'ьм баве мьн дьмрә,
У дйа мьн дъгри у дьк'әwгьрә...

1973. П'амп

"БНӘВША БЬНӘ'РД„

Зедайа сале бу:
Т'ьфла се-чар мәһа,
Карәк хәзале бу,
Нубарәкә бһа.

Бав у бра, дайик
Һ'öщәт бун бь һ'әwәс
Бь чь наве лайиқ
Навкьн ч'ука ч'әрәз...

Де го: "Ширьн, Шәмам„,
Бав го: "П'әри, П'орсор„,
Р'ож дәрбаз бун у мәһ,
Нәдин наве ангор...

Р'ожәке жи, чьллә,
Чахе бае һавсуд
Бона дәр у чола
К'әфән-к'тан дьдрут,

Ньзам жь чь фәсле,
Чь ба у баһесйа
Нар-нурька мале
Кәр'-кәр' хwәда весйа.

Һатьн доре щвйаһ
Пир у дайик у бук,

Кьрьн шин у шиwан
Сәр херһәдйа бьч'ук
У бой h'әзьнтиер'а
Газикьне бь дәрд,
Нав лекьрьн, жер'а
Готьн "Бнәвша бьнә'рд„.

1974 с.

ЧНИН У НВИСАР

"Хwәш-хуш, хwәш-хуш„ —
Бь змане к'еләндие туж
Р'аст р'ез дьвьн лә'се қальм
Мина р'езе к'лама мьн.

Гиһа нәрмә, гиһа хwәшбьр',
Льве авие минани дөр',
Мина мории к'awә к'арбар
Жь гәрдәна гөла тен хар.
Бина пунге дор мьне дьгрә,
К'аг'р'итк бәр п'ие мьн дьфьр'ә,

У мина we
К'аг'рит-к'awe

Дьле мьн жи qәй дьфьр'ә,
Мьле мьн щи назьвьр'ә...
К'еләндийа xwә дурвәдькьм ниве лә'се,
Дьчьм бәр сие.
— К'өда? —баве мьн мьн hьлте, —
Диса qәләбетка леки сәре сывте?
Нвисара тә нар'әвә...
Те бьнвиси, к'әнге hәвә.

Гиhайә наг'д,
Гиhейә wәхт,

К'аг'әз —qәләм наhа hеч'ьн,
Wәрә бьчьн.
У әз мәлул-мәломәсти
Тем сәр hона xwә шькәсти.
Эh, чь бежьм... баво занә —
Hәр тьшт дь wәхте xwәданә,
Ле ньзанә шөхөле шайир
"Бewә'дәйә„, 'беh'әйамә„...

П'амп

ПӘЗ

Ах, пәз, ах пәз...
Пешйа автие бе лəз у бəз
Дьк'шə ћеди мина Әрəз.
Шофере лəз
Ч'ер' дькə нə'с
Ви шване ћани "qəмəз„.
Ле əз, ле əз
Дьле xwəда ћьсрət-ћ'əwəс
Ћ'ьщ дькьм we мйа ћанə qəр,
We бьзьна ћанə кəвəр,
Ћəвуре ћан бь р'у-ћədən,
Wи бəране ћани дəндə,
We гизка к'ьр',
Кавьр'а кӧр',
Р'ьнд р'аст дькьм wa кəре xwə,
Дажом дьвьм бəр дəре xwə:
"Ах кəвани, ах кəвани,
П'ор'зер'а мьн нур-назани,
Ща бьнћер' мьн чь дошани
Тəр'а ани... ах кəвани„...

Ах, пəз, ах пəз,
Ах, мтале гəш у гəвəз...

* *
*

Пирка мьнә р'ә'м
Wәрда р'ә'мәти
Дьго: "Мьн харйә
Ава һәйати.
Дьго, өз намрьм,
Һ'әтани-— һ'әте
Әзе бьминьн
Ль р'у-һәwате„.

Пирке р'астие жи
(Ньзам чь wәхти)
Харйә, qәй бежи,
Ава һәйати:
Ва, бәр ч'ә'ве мьн
Әw сах сламәт,
Дәсте we дь бьн
Мезәра хьлмәт,
Бәрдәка чил бәр,
Сәдәф т'ьжи сәр,
К'өмьшк ль сери,
Шә'ра р'әш доре,
Көнд вәдайә бәр
Кәвйа тәндуре.
П'еша дере к'әск
П'әжал вәдайә,
П'шика бәләк

Сәр п'ал вәдайә.
Ч'ә'ве xwә гьрти
Дькә мьр'ә-мьр'.
Сьлq дькә ч'зин
Нав тәндура гөр'.
У бәшәрәкә
Ширьн сәр леве,
Н'ькйата "Сьлqо„
Жь мәр'а две,
Жь мәр'а дькә
Глие щнәти
Пирка мьнә р'ә'м
Wәрда р'ә'мәти.

EZDIKI.COM

ГОВӘНД

(Кәрик жь поэме)

“К'әрәмкьн, к'әрәмкьн, к'әрәмкьн, мһәр'ьн„...
Һ'әwша дә'wәте вәкьрйә һ'әм.
Һьнәк-һөндөр'ьн, һьнәк ль дәрьн,
Дьльк давежьн бь әшq у хәм.

Дьлед щаһьла, дьлед бесәбьр,
Wәк кәwе жь нав qолитк-qәфәс
П'ьртин-qуртина р'әфе хwә сәһкьн,
Һәв дьхөрдьлън һебәт-һ'әwәс.

Гөнди у “хwәнди„ тен, бәрә-бәрә
Ль сәра фрә һьлтенә жор.
У һеди-һеди говәнд һәв дьгрә,
Р'адьчә кәван wәк к'әскәсор.

Ах, говәнда мә көрманщи хwәшә,
Әw жи--к'әрәмәк ль р'у дне,
Бәхт хеләке wәк хәзаләк хшим
Бәнд дькә нава ханәк хьне...

Дьзвьр'ә мина чәрха фәләке
Сәр нет-мәрәма дьле исан,
Сөр' у сөһ'бәта әмьр хеләке
Дьт'ьфьqинә сәр р'уе qизан.

Жьнед жеһати, меред һөрмәте
Р'ез-р'ез р'удьнен к'ефкк'әльжи,
Ләмпе токе wәк һөрмие щнәте
Дадьльqьн сәр т'әхте т'ьжи.

Дур дьдә'финә бина бивока,
Бөг'за ә't'рана дәве фьр'не,
Шьнгинйа т'аса, бәлг у брqока
Дьһ'әлъ нава сәwта зөр'не...

Зөр'нәчи, qәй бе, Дәлу-Дәwрешә,
Ледьхә, пер'а xwә хар дькә,
Гәпа радьһелә, мqам дьгвешә,
Кө серәк дәлал диһар бькә.

У ва, чаwа кө ә'wрәки тәньк
Һеди вәчьхә ль гедуке,
Хели вәдьк'шә, wәк р'ое р'оньк
Т'әр' дьт'ьфьqә деме буке.

У' бала гьшка wәк гөлбаг'ана
Һанга дьзвьр'ә бәрбь wали,
Сор дьвә деме хлфина хама
Мина к'атәки дь сәрсале...

Зә'ва һебәта xwъ дьхөрдьлә,
Ньзанә чьбкә-дьлькжәнди,
Дора говәнде ләз дьфьтьлә,
Дәзмале дьдә сәрговәнди.

У сәрговәнди жь к'ефа хӧр'а
Qәй дьфьр'инә кәwәк кәди,
Мер һәв qуртиньн ноли симьр'а,
Кәwки дьмәшьн qиз-бук һеди.

Һ'әсаве п'әр' у дуч'ке таwьса
Шен дьшушьльн дередковә,
Ах, хwәзьл бьвьн бабәшин wьса
Ль дьлед гәрмә ноли совә...

Зукин-змина qәйде "зулойә„
"Шорор„ хндукие дькә чока,
Газин-грмина дәфчи Слойә,
Дьвә хрмина сол, сапока,

Паше "к'очәри„ хwәш һьлдьqошә,
Һ'әwасе дьдьн дawшандьне„.
Ах, говәнда мә көрманщи хwәшә,
Әw жи к'әрәмәк ль р'у дне.

* *
*

Ве шәва ьирьн, шәва шәрбәте
Т'ьрке дьстре.
Нур у нәхш кьрйә мәһ'е мөһ'бәте,
У мьн жи т'ьре
Бәйаре бәрфи бәр мьн бйә сьфрә,
У гәр' бунә т'ас,

Жь щер'е hиве хӧлп-хӧлп дадьгрэ
Йэк шэравэк хас.
Вэдӧхӧм, у нав кура мӧh'бэте
H'элйамэ, т'ьре,
Ве шэва ширьн, шэва шэрбэте
Т'ьрке дьстьре...

* *
*

Ӧса дьхазьм, ӧса дьхазьм
Йэкер'а бежьм "qӧрбана тэбьм,,.
Ӧса дьхазьм бь к'ӧброк назьк
Хас ханьмэкэ хлфинр'а вэбьм...
Дьле мьн —гӧла бhарейэ нӧh,
Т'эзэ вэдьбэ, т'эзэ дьдэ дэр.
Бэрфа калтиейэ бер'эмэ бер'ӧh'
Awэ беh'эйам hат у дани сэр.

* *
*

Hэрр'о-hэрр'о, дьзи-дьзи
Шала сэре тэ пач' дькьм.
Мталэкэ hӧб-к'арьзи
П'ьртие п'эрчэва хач дькьм,
Ч'энгэ ава сэр, тэвьзи
Ль дьле хwэ qращ дькьм,
Hэрр'о-hэрр'о, дзи-дзи
Шала сэре тэ пач' дькьм...

* *
*

Жь дәсте мьн бина п'ор' у гӧлие тә те.
Ах, дәсте хwә иро ӧса әз h'ьз дькьм.
Qәй чнинә wана гӧле нав щнәте,
Вәкьрьнә мәдәнәки беh'әд мәзьн.

Qәй бе, дәсте мьн дәст ниньн, ле бре мьн
Жь хәривйа панздә сала т'әзә hати,
У бь дәсте дьл әз wана h'әмез дькьм,
Hәйр у hьсрәт р'адьмусьм бь брати.

Дьдьмә сәр ч'ә'ве хwә wәк т'ӧлӧзмате
У бин дькьм, готьн-гьлйа же пьрс дькьм.
Жь дәсте мьн бина п'ор' у гӧлие тә те,
Ах дәсте хwә иро ӧса әз h'ьз дькьм...

* *
*

Р'әх we щәwа щнәти
Дьжи hорйа мьн гӧнди.
Wәк we щәwа назә нур
Дьле мьн qәлш кьри к'ур,
Навда бь к'еш-к'ламти
Дьжи hорйа мьн гӧнди.

ШӘ'РА ЗӘР

Кәсәк т'önә hьлдэ бинә шә'ра hан:
Сәh'әтэкә-ль сәр т'еле р'ахьстӣә,
Даиә бьр'ин бала мьн —ә'рд у ә'зман,
Сöр'а сере hьнаве мьн дахьстӣә.
Чawa бьлбьл дьчә бәрбь баг'-бостан,
Öса дьлем дьчэ бәрбь шә'ра зәр.
Мьне чawa хwәр'а текра т'өлөзмат
У бинкьра у р'амуса шә'ра зәр.
Ба те, ба те, бәр бае бӣә бабьркан,
Р'öh'ем бэ'ра щнәтева дәрхьстӣә,
Кәсәк т'önә hьлдә-бинә шэ'ра hан,
Сәh'әтәкэ — ль сәр т'еле р'ахьст'ә...

* *
*

Ч'ә'ва —тә мqуф, дәста —тә мqуф,
Мьн нәди бин у р'әнге тә р'әзе,
Дьле мьн бой тә дькә т'уфә-т'уф,
Дьшәwьтьм нав ве h'öб-h'әwace.
Мьн дә'wa дьл да к'аг'әзәки суф,
Наве тә ә'зиз моркьр, мәрәзе,
Ч'ә'ва —тә мqуф, дэста- тә мqуф,
Hәрр'о пач' дькьм п'әр'е к'аг'әзе.

* * *

Әм дури һәв, дбури һәв,
Кәр' дышхӧльн жь нура һәв,
Нә ах дькьн, нә дәй дькьн,
Дурва ч'э'ва һәв хwәй дькьн:
Нәбэк йәк мә ч'э'вдәр дьвә,
Хәлчер'а бәнгзбәшәр дьвә...
Ӧса све та эваре...
Эвар кӧ те, әз у йаре,
Һәвдӧр'а нә хап у хайин
Дьчьн һеса у архайин —
Әw щәм малхwее мала хwә,
У әз жи —бал һ'әлала хwә...

* * *

Әв шэв шәва һивәр'оне,
Чь чайирәк бе сәр-бьни...
Дә'са һиве к'әтә һоне,
Гӧл-сосьне э'змен чьни...

Qьрьх һьлк'эт сәр мск'инйа,
Һив дак'әтә сар Дбури,
Дәрде дьлем, гӧла к'ӧрда,
Тӧ мьн дури, тӧ мьн дури...

Бьнһер', кәw чу п'ашла кәwe,
Бьлбьл сәр гöледа харә,
Днйа-а'ләм к'әтйә хәwe,
Ле дьле мьн зарә-зарә...

Ах, дьл зар'ә, мöһ'бәт дейә,
Тә нат нәгот "лури лури„,
Дәрде дьлем, гöла к'öрда,
Тö мьн дури, тö мьн дури...

П'амп

* *
*

Щарна дьле мьн мина кәwоке
Дьхwәзә дәре жь qәфәса синг,
Һәр'ә у дайнә сәр wан бизоке
Бәдәне qизе хамькә хьлфин.

Ле әw aqa жи нә хамьн, фәqәт,
Qәй мьнр'а двен авьр'ед qöр'ә:
"Бöһöрйә, кало, тә wәхт у мöһ'бәт,
Дахwз наһа бәр щаһьлед т'ур'ә„...

У әз вәдьк'ьльм һ'әсаве кала,
Р'удьнем щарна т'әв каләмера,
Хwәр'а дьк'әвьм нав галә-гала,
У щарна wанр'а дьхуньм шьера.

Ле бирдэ hьнге калэк wеда те,
Qэй дьк'ельмьн дэсте р'щафок:
"Р'авэ, щаhьли тӧ, шькьр хwэде,
Кальм, хwэ напрьм сэр qӧдум у чок„.

У жь бэр кале р'адыбьм шп'е,
Пышта мьн дешэ, льнг дьтэвьзьн,
Эз фкар дькьм дэрэще дьне
У хwэ-хwэ хwэр'а wа дькьм газьн:

"Эв чь йашэки йахэ чьлсали,
Гэрэке дахwи ль бэр жор у жер,
К'ӧрд ида к'ӧр'а эв пьрс лэв ани:
"Сисали гӧрэ, чьлсали жи —шер„.

1974. П'амп.

Р'ЬНДЕ

Бәрие тәда к'ышмиш һәнә?
Эмиш һәнә бәрие тә?
Бьн бәрие тә зәрдәләнә,
Машоqьм, мьштәрие тә.

Ч'ә'ве тәда йаqӧт һәнә?
Йантар һәнә ч'ә'ве тә?
Ч'ә'ве тә щот һ'әвке дӧр'а,
Һ'әлйамә нав һ'әве тә.

Ч'ә'ве тә шин —бьнәвше гәш,
Деме бәрфи данә дәр,
Бру-баске кәвотка кәж,
К'ер у кәван бунә сәр.

Ә'нйа әйнә бь хәм-хәреq
Һәла нәбйә хәт у хаз,
К'е хwә навда мезә дькә,
Двә хорте бәрмьраз.

Гӧһе гӧлин, шебске зәр
Ле п'әнщ бунә ноли тә'в,
Бин у бӧһӧшт, мьск у ә'мбәр
Даве жь хал у хәвхәв.

Р'ьнде буйи хәбәр у бә'с,
Wәй һ'але мьн бьк'ьрчи.
Баһари тӧ, һавиньм әз,
Бәрбь тә тем, тӧ дьчи.

ХОРТАР'А

'Әз һе карьм, гәли хорта,
Wәр'а равьм гӧлаше,
Шәп'е бәрфе бьқәлешъм
У нәкьм т'ӧ т'алаъье.
Дәст-ләпе мьн мәрд у мәзьн
Карьн лә'са лод бькьн
У бьнвисьн шьеред назьк,
Нәхше зер'ин зод бькън.
Ле һун карьн бь пьрсәк хев
Дьле қиза бьк'ър'ьн,
Әз нькарьм бь һ'әзар шьер,
Wәки педа лал-дӧр'ьн...

* * *

Щэw дьстьре назьк,
Мешэ лури дькэ,
Хэм-хйал у h'ьзьнг
Ждьл дьбури дькэ.

Сйа дара бие ноли
П'эр'е млйак'эте
Дак'этйэ з'дьли
Сэр мьн щан-щэсэте.

Дьхазьм эз р'азем,
Ле бэри р'азане,
Нэйазэке дькьм
Нолани азане:

Hэрке бэнйа бэдэw
Р'анэкьрьм жь хэw,
Р'эща дькьм, р'эби,
Идьм h'ьшйар нэки...

1967.

ТӦ ЧУЙИ, ЧУЙИ

Әзе —ч'ә'ве тә ид нәем сере,
Нәчьм хәwн-хере
We щнәт-ере...
Тӧ чуйи, чуйи...

Әзе пач' нәкьм иди п'ор'е тә,
Бру-qор'е тә,
Гәрдән-т'ор'е тә,
Тӧ чуйи, чуйи...

Әзе нәехьм әwан ләпке тә,
Һәрдӧ т'әтке тә
Нәвьм синге хwә,
Тӧ чуйи, чуйи...

Гстилка тәр'а әзе нәлизъм,
Әзе нәбһизьм
Дәнге тә лезьм,
Тӧ чуйи, чуйи...

Тӧ чуйи, һәма
Сәр заре мьн ма
Наве тә бһа
Нолани дӧа',
Тӧ чуйи, чуйи...

1967.

БӘДӘWА СӘРӘ

Р'уньштьбу автобусе
Жьнәк сәрә, шен-шт'аф.
П'ор'е we кәж минани зер'
"Зив„ т'әзә хwә дабу нав.

Qәрч'умәке нәрмьк у наз
Деме qәрqаш дабун дәр,
Чаwа лоше к'ьр'ьки хас
Һурьк-һурьк гӧлбьдә...

Ньqо бубун агре ч'ә'ва
Дь бьн бруе weйә кәж,
Ча р'о т'әзә һәр'ә ава
Нав нәйнька бә'ре гәш...

Дране we чил дькьрьн,
Хwәш бу к'ән у к'ефа we,
Мина к'шмишәкә ширьн
Хал һәбу сәр лева we.

Qизәк щаһьл к'әтә автие,
Сәр к'ӧрсие пешбәри мьн,
Орт'а мьн у we к'ӧлфәте
Хwәр'а р'уньшт кәр' у п'ьм.

Мьн жер'а го: "бъбахшинә,
һиви дькьм, qиза р'ьнд,
Хwә һ'әвәки weда бьдә,
We к'ӧлфәте бьнһер'ьм„...

ЭЛК'АН

"Белеет парус одинокий,,
Лермонтов

Элк'ана чил сәр р'уе бә'ре
Бае динр'а qьсә дькьр,
Зöхре знар ль hьмбәре
Мәлул-мәлул к'әсәр дькьр.

Дьхаст Элк'ан бәрбь wи бе.
У hәй дhат Элк'ана чил,
Hәй щар дьне гöh дьда бе,
Дьчу нава думане ьин.

Р'ожәке жи әw hат незик,
Öса незик, öса аза,
К'әт бәдәна знерә си,
Знар әw гьрт, р'ьнд р'амуса.

Элк'ан жь wи р'әви бь хәйд,
Ле ве щаре нә aqa дур,
Нава гоше бә'ра беh'әд
Мталада мьлмьли к'ур.

Ба hат шьнгйа ль бәр гöha:
"Wәр, әм hәр'ьн дурана сер,,,
Ле тьштәки qәwин дha
Элк'ан дьбьр бәрбь знер...

БАҺАРӘ, ШАЙИР

Баһарә, шайир,
Қәләме щәм хwә һазьр хwәйкә...
Тә һәw ди хөмам к'әтә гөһер'а,
Тә һәw ди ч'әме һ'әмлә һьлшйан,
П'ела п'әртавкьр ноли кьһ'ела,
У "сйаред„ спи сәр һьлқошйан.
Тә һәw ди шәп'е шәқал мәһ'әскьр,
Стө знерва бу чалма чил,
Қөльнга чите э'змин мәқәскьр,
Гелида гьрйа р'увики пир.
Тә һәw ди р'әфе р'әшеле дәнгбеж
Шритава бун шәвә-шьрдан,
Лъ сәр "мә'змә'зке„ "Дбури„ дьреж
Р'ачйа зьнщира кәре шван.
Тә һәw ди бәрха к'оза кьр к'алин,
Дуе п'уш-п'әлаша сәр гөнд бу ә'wр,
Тә һәw ди бирдә Гөлп'әрйа нарин
Тәр'а к'әнйа wәк бнәвша гәwр.
У дьле тә жи тә һәw ди жир-жир
Стра ноли тәйра т'орхә,
Э, оләщахьн, баһарә, шайир,
Қәләме щәм хwә һазьр хwәйкә.

* * *

Мьн бәрфер'а
Дьда ч'ер'а,
Мьн һ'у дъкьр багәре дин,
Авьр' дьда зьвстане,
Мабум һивйа бһара шин...
.... К'әл к'әт ә'рде,
Һөлмгөлм дәрте,
Буз бьчьвйә, хъмә-хьм те...
Бәрф дьмьрә,
Дьк'шә, дьчә,
Сәва бәрфе.... гьрие мьн те...

* * *

Бһар вәбу, дәрем чоле, бәрфа меван вәр'екьм,
Qәда сале, хәма мале, көл у кован вәр'екьм,
Бьр'е бәрха бәрдьм п'але, кәре шван вәр'екьм,
Хәwнәкә хас, бәрхванки хам бь тур-һәван вәр'екьм,
Ч'йа шин дькьн гөлт'ьм. —гөлт'ьм һәр'ьм, һәр'ьм
һәвразбьм,
Бәләкике һ'әта йа дьн ль "дө дньа„ дәрбазбьм,
Бь әшq-ә'вин, гөманәк нөһ п'әрwәдәбьм, п'әрwәзбьм.
Һ'әйра дьла бькьм к'лам, карван-карван вәр'екьм.

* *
*

Диса гӧлан гәлйар'а ћат,
Ба бинәкә хwәш бәлакьр,
Ћив жь мъле Мск'ин ћлат,
Ль чайира ч'ә'м қәлакьр.
Дәнге бәқа хwәш-хwәш рачӑа,
Ча фиқехьн шване ч'йа...
Қәй бе, нә си сали бәре,
Ле вьр чәнд сәћ'әта пешда
Пәз гӧћер'е да мәхәле
Кӧр'ькәки қамчи дестда.
Шване ап т'ас ћълани
У к'әтә бәр микә ћьр'ьк,
Тә т'ьре ћив жорда ани,
Дани орт'а хwә у кӧр'ьк.
Wан фьр'ә-фьр' шире гәрм хьст,
Дӧ нана сәр ћәвда ани.
Паше шван т'тун дәрхьст,
Кӧр'ьк сәр пот сәри дани.
Бала хwә да стәйр у п'әйра,
Әw ар'ика wанә, қәй бе,
Wәки дйа wи ћ'әwәс-ћ'әйран
Дьнъқышанд шәва ә'йде.
Ћив "к'ӧләкә„, тирьнша нур

"Долиданка„ жь hәрмушә,
Дак'әтйә сәр we гола дур,
Кӧ дьбрьqә ноли шушә.
Кӧр'ьк к'әтә нав мтала,
К'әтә әwe "долиданке„,
Бе нәрм h'әжанд, бәqа стра,
У әw р'аза т'а бәрбанге.

1977.

ДАРА БАҺАРЕ

Xwә р'ьнд р'егьртйә
Дара бҺаре.
Дара бҺаре
К'әтйә бәнга xwә,
Qәнд у qраре.
Ч'ьqле тәр'—щаҺьл
Дькьн хьләбьл
Бь зманед шин.
Ле ч'ьqләк кәр'ә,
Ч'ьqләк нә тәр'ә
У накә хьшин.
Бәлг пева т'ӧнә,
Р әнг пева т'ӧнә,
Ах ч'ьqьл мьрйә.

Лəма фэ'м накьм
Сəwта чьqле дьн
К'ənə, йан гьрйə.
We фə'м накьм, на,
Ле р'ьнд фə'м дькьм
Дара бhаре:
Əwe бь h'əйран,
Бь h'ьсрэта дъл
"Щнйазе„ ч'ъqьл
Р'агьртйə сəр мьл.
У нахазə кӧ
Ч'ьqьл бе харе,
Ч'ьqле мьри жи
Əве бhаре....

EZDIKI.COM

ПАИЗА ГӘШ

Töe бежи т'әзә бhар те,
Töe бежи т'әзә йар те,
Ах, hewьрза ч'вика
Öса h'әwac у h'шйар те.

Кәри к'öндьр'йә бәрп'але,
Зәвйа паизә шин дькә,
Р'увн ль h'афа нәwале
К'öна к'ewришке бин дькә.

Щәwa щнәте бәрwар бйә,
Ада ажр'уда гер'ә,
Тәйр дара т'елева т'ар'бйә,
Хwә дь щәwеда дьнhер'ә.

Ћив h'әйри р'озгара иро
Мә'т майә у начә ава,
Р'о —л h'әма ә'змане иро
Дьк'ənə wәк зар'а сава.

Ль бәр ве нәдир у тирьнще
"Ћ'әвтеманат„ у "Qәмәрдах„[1]
Ноли дö бъре qазанще
Ль hәв дьнhер'ьн сьдqе сах.

---

1. Qәмәрдах, Ћ'әвтеманат — наве ч'йаед гönде П'ампе у Чобанмазенә.

* *
*

Щарке жи hьлдьм дар у hэване,
Дэрем "Даване„,
Дбурва табьм,
Щарке жи тйабьм
"Гэр'а qöрбане„...
Щэwа щнэте
Щарке жи сэhкьм,
"Тужке зйарэте„
Щарке мезэкьм,
"Кэвре Корор'а„
Щарке qсэкьм,
Гэзгэзка гэлйе
"Зйарэте„ хwэхьм,
Жь "Канйа Мирзэ„
Авэке вэхöм,
Паще зьвьстан,
Тö бэр'а хwэ сар
Сэр чол у бание мэда бинэ хар...

МИНА ХWӘБӘ

Чьлле пешә, мәһа зьвьстане навин,
Фәqә, гәрмә, һәwа хwәшъ ноли һавин.
Дӧа' дькьн: "Салә хӏрә„,
Һивиенъ пәз һәр'ә ч'ерә...
Ле әз һивйа багәрамә, багәре сәq,
Чахе дәри дьр'ъщьфьн, дькьн р'әq-р'әq,
Т'ел дзукьн ноли гӧра,
Тэйр хwә давен qӧл у п'ра,
Зьвьстан те, "базьргане„ хwә "их„ дькә,
Ба "бьрьнще„ хwә "т'ех„ дькә,
Дәшт у чола дьшулькьн, "зйаед спи„,
Э'вд у р'öh'бәр хwә же дпи,
Сӧр' дьшьдьн, бэрф дьр'әqә двә шәп'ә.
Әз һ'ъз дькьм, кӧ зьвьстан
Мина хwәбә...

1971, П'амп.

EZDIKI.COM

* *
*

Дəма һəч'е ч'йа дьнһер'ьм,
Кəнар-кəвие сомə сайи,
Öса фəр'öһ' əз фə'м дькьм,
Кö чйə э'мьр у чйə шайи.
Чйа лəзəта ве дəма кьн,
Чйə qəдими у чйə нöһи,
Öса һеса əз гəм дькьм
Р'аж-р'əвое хwəйə чуйи...
Дьчьм, дьчьм сəр вəдьбьм
Ль һ'öба хwə öндакьри,
Бəр знарки дəрвəдьбьм
Мина щəwək щəwаһьри.
Сəр ве щəwе qəй да дъвə
Һölма бəрхьк у каре мьн,
Qəй э'змане шин чарqölбə
Бһə парзуне фкаре мьн...

1973. Ереван.

* *
*

Ида hәр али бәрбь калтиемә.
П'ор'е мьн сьпи,
Әв дар у т'ьзби,
Э'ни, щенике қәрч'умәк ленә
У к'әне мәст кӧ йар хwә же дьпи...
Ле hәр т'әне дьл
Майә мьқабьл,
Наhелә р'әh'әт р'унем р'әх кала,
Хwәр'а бьк'әвьн нав галә-гала.
Ноли нәвие бәр h'әма калке хwә
Э'щьзбуйи жь фьсед мқәр'ьм,
Wи дәстем гьрти к'аш-бәрк'аш дькә:
"Калко, әм hәр'ьн, калко, әм hәр'ьн„.

1975.

ЩЕНИК

Чьма щеник спи дьвьн,
Кӧ нә wәхте wанә?...
Дьфькьрим... ахьр щеник
Незики гӧhанә...

1971.

* *
*

Әм-шайиред шәрqе
Хwә минани ава
Дьвьн бәрбъ әрqе
Шайиред Р'оава.
Ле дъл диса дьчә
Бәрб лирика шәрqе,
Чawa кӧ гӧлбаг'ан,
Чахе кӧ р'о дәрте...

* *
*

К'ӧрд хәривдостә.
К'ӧрд жь мләта аqа h'ьзкьрӣә,
Wәки наве wаи
Бь h'әwас-h'әӣран
Кӧр'е хwә кьрйә.
Готӣә Инглис,
Р'омо у Р'әщәб,
Кӧр'е хwә з'зиз
Навкьрйә Э'щәм,
Навкьрйә Э'рәб,
Урьс у Герман.
У hәла Чәркәз,

Щаһуд,
Әмиран.
К'örд хәривдостә.
Һәр мләт у мәрд
Сәр зар, у дьле к'örдада джин,
Ле һәнә нәмәрд,
Кö нахwәзьн к'örд
Э'рда жи бьжин...

1974, П'амп.

* *
*

Фрдоусие мәзьн
Нава "Шаһнәма„
Бәдәwә бһа
Мәр'а нвисйә
Qсәкә аһа:
Һәбйә шаһәки
Э'щеви нәһәq,
Наве wи шаһе
Э'щев —Әждәһәк.
Ль сәр мьле шаһ
Һәбунә дö зйа.
Р'оже мәжуе дö
Щаһьле т'ур'ә
Бйә хöре әwан
Зйае бещур'ә.

Дӧ аспеже h'әйф,
Дӧ qәнще хwәде,
Гӧне wана зә'ф
Хорте т'ур'ә те.
Дьвежьн: "Qә на,
Жь hәрд злама
Әм мәжуе йәки
П'ари сәр зйакьн,
Йе дьн щур'әки
Кәр'-кәр' азакьн.
У ӧса аза
Дькьн йәкмәри,
Давежьн
Зерзәминәкә тә'ри.
Чахе дьгhижә
Чьл-пенщи h'әви,
Wан бәрдьдьн бь
Рекә нәqәви.
Әвана дьчьн
Сәре ч'йа-банйа,
Хwәр'а че дькьн
К'охьк у ханйа,
Мал хwәр'а тиньн,
Дькьн h'ал-зәwащ,
У —ж wан пешда те
Мләте кӧрманщ.

Бәле, әв qьсә
Һ'ькйатә, э'сә,
Wәки шайире
Мәзьн сәһкьрйә
У мәр'а бәдәw
Wa qьсә кърйә.

Әм мәрие дәwран
У өлме т'әзә
Накьнә т'әриq
Һәр һ'әму qьсә.
Әм бawәр накьн
Ль wан зйае сәр
Мьле Әждәһәк,
Ле бawәр дькьн
Гәләк, зә'ф гәләк
Кө зйаед зөлме
Дьвн чинед сәр
Мьле ед мина
Qасьм у Әнвәр
У дьхөн сәре
Wәт'әнһ'ьзе к'өрд,
Сәре wан т'ор'ьн
У т'унсьзе к'өрд.

Һ'ЬРЧ У QАБАН

Һ'ьрч хwәр'а р'оке жь сәре даре
Лэпәк-дӧдӧ гуз анибун харе,
Дьшкенанд дьхар,
Qабан ле кьр qар.
Жер'а дьвежә:
"Wәй һ'ьрч'е бра, тӧ у әw п'ешә?
Тӧ дне-дне
Буйи һ'әwще wан корие нәһежә?
Ща ль хwә бьнһер',
Wан корйа бьнһер'...
Тӧ аг'е эле, тӧ пьспор, тӧ зор,
Әw гуз хӧрәке кӧр'әбәшканә,
Хәрще мьшке кор...
Тәр'а, псмамо, хӧрмә дьк'әвә,
Дьк'әвә кактус,
Шьвт'әле нарьнщ у севе шәфран,
Ле нә кӧ әw гуз.
Бьра әз бьмрьм ль дәшт у дуза,
Хwәде мьн нәкә һ'әwще wан гуза...

Һ'ьрч бу, баwәр кьр, ида гуз нәщу,
Какьл у кӧрч'ом т'укьр, леда чу.
Чу вьрда-wеда һ'әвәки гәр'йа,
Диса вәгәр'йа,
Дит... чь бьвинә, qабан ноли са
Дькәр'ьпинә qальке гуза...

1970, Ереван.

* *
*

Бч'ук ль h'әwше гази дькэ: "мам„.
(О, чьqа дайке ве зар'е hэнэ..)
Чьл сэри к'ьвш бун жь п'әнщэре там...
Ле "мама„ wайэ, е дьн зедэнэ...

Бч'ук фькьри, ле чаwа бькэ,
Wэки кӧ щэфе нэдэ дайке дьн...
Qраркьр, щарэк дьн кӧ газикэ,
Нэвежэ "мама„, бежэ "мама мьн„...

1972, Ереван.

ДЕWЕ СПИ

Дewе спи к'ӧмк'олоз
Сйар бу hэспе хwэйи боз,
Ажот сэре ч'йае т'ик,
Hелэ кьрэ фикэ-фик:
"Әw к'ийэ-к'әтйэ бэрга мьн?
К'е пэз бэрда мерга мьн?
Әw чь hьрч'э we п'але?
Әw чь бумэ сэр даре„?
Гот, qамчие хwэ батьни
Бакьр-бакьр, бьр-ани,
Йэк ль гӧhе швин хьст,
Йэк ль гӧhе гавин хьст,
Да ду h'ьрч'е кьр дэ'ле,
Бум qэфьланд кьр ч'э'ле.

Qабан ажот қамушльх,
Хәзал хьстә мегше сьх,
Гöре т'опал кьр кәндал,
Qöльнщи кьр р'увше кал,
К'ewришка пир хәр'ьqанд,
Бьзна к'уви т'әрьqанд,
Кәри-сури кьр гома,
Т'ьк у т'әне орт'е ма.
Ижа зукйа ноли гöр,
Мина пупйа газикьр,
Грйа мина ләләwин,
Wәк п'шика кьр мәwин,
Фьшйа-к'шйа чаwа зйа,
Взгәвьзи ноли са,
Лист, р'әqьси у ахьр
Хwә-хwә жь хwә сәрма кьр.
Дак'öта гöнд ләйлащи,
К'öтан дәри у бащи:
— Т'әq, т'әq, т'әq, т'әq...
— Әw к'ийә?
— Дewе р'уданспийә...
Дери вәкә, кәвани,
Бьнһерә мьн чь ани..
Qәнд у шәкьр
Жь Диарбәк'ьр...
Бьрьнще Чил
Жь Чин-мачин...
Мьн бәр дери кьрйә лод...
Бьк'шин һöндöр' код бь код,

Малер'а сал донздәһ мәһ
Бькә п'әлаw, мастәwә...
Ьынка һ'оте
Wa готе:
— Сәре һ'өто,
Сәре Qөто,
Чәwал бърьнш, йәк шәкьр
Мә дөһ ль мал пәйакьр...
Тө бърьнщ у шәкре хwә
Хwә-хwә чекә, хwә бьхwә...
"Ну, шә'ду... —дew готеда, —
Чь бер'әмә, бехөда...
Гот у дәре дадайи ньшт,
Лодер'а кьр қъштә-қъшт:
— К'ане... к'а... к'а..:
— Ьане, ьа...
У вьр ньлда гөрз гиһа,
Бьр авитә нав кәндел,
Кәвьр-ьәсте хwә жәнде,
Пишо гәшкьр у бьре,
Ье венәк'әт, п'өфкьре:
"П'өф у ьа п'өф... т'у, ьа т'у...»
Нә бу алав, нә бу ду...
Пһ'инәк да көч'ке хwә,
Wан дәра кьр дәрехә...
Ле ньнге чәнд қиз у көр'
Дәрк'әтьбун жь һөндөр',
Ль дәр мала, сәр ханйа
Дьготьн у дьк'әнйан.

“Һə... һə.. .дewe ар’одə
Кӧч’ка ньзанə дадə...„
1975, Ереван.

Ч’ЕЖА “ХЬШТЕ„ У СОВА “ДИН„

“Шəв жи нə т’ӧ тьштə,
Нə т’ӧ к’арə у к’еф.
Нə к’əс дьве “п’ьштə„,
Нə р’əвə, нə р’к’еф.

Т’əне—wəһ’ид р’уне,
Мəлул бькə мр’ин,
Бьгəр’ дор стуне,
Поч’ка хwə бьзвьр’ин.

Надьк начə—нае —
Пə’ние п’əнщьр’уки,
Йан т’əваха дае
Бьгри дəвəр’уки...

Мака малава жи
Wəки к’əтə хəwe
Хwəде бире дьчə,
К’ӧ ма Хьштока we„...
Awa һ’ьшйар майи
Хьште т’əк у т’əне,
Гӧһ бəржер бəрдайи
Хəм дькə р’əбəне.

Йәк жи минани we
Хәw т'әqьсйә жь ч'э'в
Әw "h'эйwана„ hане
Стӧдреж, э'щев...

Ле hәма әw hерс бйә,
Сор бйә мина щур'щур'
У "т'у„ дькә пешбәр,
Хwәда дькә п'ур-п'ур...

Ньлбәт зә'ф бинтәнг бйә
Т'әне, wәh'ид, бехәw...
Гәло навә, wәки
Хьште бьлизә т'әв...

У нәрм даеда дәст,
Ле агьра ашит
Ӧса т'әте we гәст,
Hеqра ч'э'вр'а авит....

Хьште грйа, фәqәт,
Qӧрсах ӧнда нәкьр,
Hьлда шаләк хлмәт
У дурва ле wәркьр...

Hьлда гӧлок, горә,
Авитә "qӧр'әе„,
"Дә, го бьмрә hәр'э,
К'әра бещур'әе„...

Ле бещур'э hерс к'әт
"Змане„ хwә дәрхьст,

Р'аһьшт хас у хлмәт,
Гһишт бәвшьк у бьст.

Бу к'öхтә-к'öхт, к'öфин,
Маледа бу һәwар,
Р'абу Хәма хлфин,
Р'абу Наде хәwар.

Е шал р'әванд, е шәрф,
Е да син у мсин,
Ав р'әшандьн у бәрф
Сәр змане "йа дин„.

"Змане„ we к'шйан,
Тәпьлхане дани.
Дәри-бащи дадан,
У э'дьли хани,

Ле Хьшта мә? Хьште
К әтйә qöлче хени.
Шьвәк данә пьште,
Т'әпәк данә сери.

Мр'узкьри майә,
Мама we жи һат бал:
— К'е, го, ль тә дайә?
Грйа Хьшта т'фал.

Го. —Ле? дина һане
Wa ль һәвхьст әв там,
Наде кор жи ани
Дәwса we әз к'öтам...

1971, П'амп.

EZDIKI.COM

Ч'ЙАНО

Ч йано, һәй ч'йано,
Гәли хwәшщйано!

Мьн гәр'-гәште wә
Зә'фи сәйр кьрйә,
Зә'фи—л пьште wә
К'ән-к'әсәр кьрйә,
Гәлә гӧл, п'нщар'
Синге wә чьнйә,
Гәлә авед сар
Канйа вәч'ьнйә.
Һәwa wә зәнйәт
Мьн һәщам кьрйә,
Сәр щәwед щнәт
Сәр-ч'ә'в щан кьрйә.
Бәрх ажотнә сәр
Ав-дәраве wә,
Р'азамә әз бәр
Сйа знаре wә...

Әз бәнде бе п'әр'
Ль hесуед wә шин
Гһиштьмә бәр
П'әр'е ә'рш-ә'змин.
Wьрда мьн дәнге
Тәйра сәһкьрйә,
Wьрда дур-дәрәз
Мьн мезә кьрйә,
Wьрда стране
Мьн h'әwас кьрйә,
У мраз кьрйә,
Мьн мраз кьрйә
К'ламәк öса
Бавежьм сәр wә.
Qап'ут-qöтники
Öсайи hежә,
Wәки кö саз бе
Ль бәжн-бала wә...

Әз шайирәки
Жь чьли дәрбаз,
Нә hостатиеда
Кемьм, бәләнгаз,
Нә бе h'әйрьм әз,
Нә бе h'öб-h'әwас.
Ле нькарьм hе
Бәдәw, беqöсур
Ль hәв биньм we
Шьера нар у нур,

Бьдрум wи qöт'ни,
Qап'уте hежə,
Wəки кö саз бе
Ль бəжн-бала wə...
Чь qап'ут həйə,
Чь хас, щəwаhьр
Жь we хəмла wə
Бhаре четьр?
Чь дере к'öрде
К'əски бь к'овə
We дор wə бьгрə
Öса чарч'овə?
Чь qəйт'ан мина
Гöл-бнəвше wə
We бьч'ьлвьльн
Öса—л п'еше wə?
Чь к'лам аwа
We хöлинкə хwəш
Мина ван щəwа,
Ван тəйрəде нəхш?

Ль п'ешед wə р'ьнд
Бhарə нака.
Шанəшинед гöнд
Нола qиз-бука

— 1531

Сәри гредайи
Сор, спи у шин
К'әтынә дь нав
Шайиикә р'әнгин.
У wә: Дбури,
Qуч" у Qәмәрдах,
Э'wред кәw ль сәр
Сәред wә п'апах,
Wә ль дор зви
Гөнде дә'wәтван
Бь h'әwәс гьртйә
Говәндәк гран.

Ч'әме буздр'ин
Бь хөлин-хөшин
Р'әх wә р'аһьштйә
Qәйдәки т'ьжи.
Qәйдәки wьса
Хwәши ширьнша,
Кө бәрф бәр h'әлйа,
Сәр һәвда к'шйа.
Т'әне чәнд кәwки
Гөлт'ьмайи маң
Ль гәр'-гөһер'е
"Дбури,,, "Хама,,.
Qәй бе, qазьн әw,
Бь п'әр'-дуч'ке хwә
Көрк р'уньштьнә
Ль сәр щущке хwә.

Феза wанда, пьш
“Дубрие„ сә’ва
Нәрм у назани
Шәмс дьчә ава,
Öса, ча зәрйа
Урьс п’ор’зер’ин
Ньqобә дь нав
П’ела бә’ре шин.
У кәре швин
Сәр мә’змә’зке ч’йа
Минани зищир
Бәрбь гönд р’адьчә.
Швaн пешие те,
К’әлбе we —ль ду,
Минани ч’ежа
Ль бәр “кенгуру„
Бәр п’ашла швин
Хане дькә ба’ш
Сәре бәрхька
Т’әзәбуй qәрqаш.
Кör’ькәки жир
We бь әшq у дьл
Мзгиние бьдә
Дайика дәwк’ьл.
Дайике дакә
Дәwe бинбһар

У чар-пенщ hека
Бьшинэ дьлбар,
Wэки кӧ сьве
Шваne пъспор
Бьхwэ т'эв qьчие,
Бок'онэки сор...

Лэзэтэ, wэллэ,
Зэйнэта хwэде,
Чахе шваn сэр
Сьфра т'эбйэте,
Чэнд нан у hека,
Ньн пэнер, тораq,
Щарна жи пер'а
Нив шушэ араq
Жь hэвана хwэ
Н'эwэс дэрдьхэ
У дьле р'эhэт
Тэ'штйа хwэ дьхwэ.
Ле wa нибйэ т'ьм.
Hэбӣэ дэwрэк дьн,
Чахе кӧ р'енщбэр
Дэве wи лъ нан,
Ч'э'ви ль hьмбэр
Нher'йэ h'эйwan.
Чьм гӧр hэбунэ,
Дэ'бэе дӧп'е.
Бьр' кьрнэ бьрнэ

Qəpce у Qöлпе...
Əскəр həбунə,
Əскəре шöлə'т,
Сəр hесуед hешин
Леданə хебəт.
Щаре чəнд мистəwр
Стəндьнə швин,
Хwəр'а кьрынə
Шив у фравин.
Р'енщбəре чоле
Нав к'əср у к'əрбе,
Т'ибун ль hесуйа
Шкенандйə —бəрфе.
Чьмки щəw-кание
Ћ'əд у h'əсав дəр
Бубун хун, холор,
Ав гр'авед гəwр.

Бəле шəр' дьбун,
Т'алан у тажан.
Шəw-кание щнəт
Бь хун дьк'ьшйан.
Дьжмьн ледьда.
Дьжмьн дьсəни,
Əhли həвдьда
Ћар у бе фə'ми...

Haha hәp hавин
Qɜлфе тьрмьхчйа
Мина мьнмьник
Ньлпар'к дьвьн ч'йа.
Ион дьгрьн h'әwәс
Ль сәргәр'е жор,
Qәй ль гәр'а ч'ие
Дәрте к'әскәсор...
Ле hьнге мьле
Дбурива ләз
Hәвраз hьлдык'шйан
Дö бәре qалмәс.
К'ижане xwɜ зу
Т'әпәр'а дьгиhанд,
Кәвьр у кöч'ьк
Йа дьн дьр'әшанд.
Hе т'ö чәгилчйа
Т'ö сала ль wьр
Т'оп нәкьрьнә
Aqa qуч', кәвьр,
Чьqa wан мәрие
Фә'мкорә нәhәq
Бәрәв дькьрьн
У давитьн hәв.

Шәмс чәрхвәдьда
Hәрсал мина xwә,

Давит р'у э'рде
Тэ'м у тина хwэ.
Дэсте wэхт-wэ'дэ
Батнии сер
Ћэрсал, ћэрћавин
Т'аще шэмси зер'
Сьва жь сэре
"Мск'ин„ ћьлдани,
Эвара сэре
"Дбур„ дадани.
Дин дёа' дькьр,
Ле шэмсе эздйа„
Нэдьгьрт дэсте
Дьз у qэт'ьлчйа.
На, бьн т'аще шэмс,
Т'ащэки майин
Гэрэ бата сэр
"Дбур„ у "Мск'ин„.
Бэле, ћат эw т'ащ:
Бэйraqa мэ сор,
Зэлал кьрьн ав
Жь хун у холор.
Мьлмьли эw сэр
Ве ћэйат, ћэwe,
Чawa п'эр'е тэйр
Сэр щущьке we.
У фр'а к'этьн
Щущькед тэйра:

Лаwед wəлет, у
Гhиштьн стəйра.

Wə ч'ə'в лейə, ч'йа,
Ч'йаед əждəhа?
Ча бəр п'еше wə
Гӧлдайə гӧнда....
Qəй мал, мəк'т'əбед
Чəндqатəйə р'ьнд
Дькьн —бьгhижьн
Бəжнед wə бьльнд.
Мина кӧдке бəр
Бəдəнед фила
Хwə данə бəр wан
"Фйат„ у "Зила„.
Һ'ьз накьм автйа
Һəр бо we йəке,
Wəки əw начьн
Бəр we бəл̄əкие,
Бəлəкйа həч'е
We Əлəгəзе,
Кӧ мьн зə'ф дьхwəст
Бьчума фезе...

Двен wəхте кӧ
Днйа бу т'офан,
Һьнге гəмйа Нӧh
Һат ви ч'йае hан.

Ч'йа к'ельми, го:
"Олан, һəла гəз.
Ч'йаки дьн дһа
Бльндэ, нə əз„

Ньзам р'астə əв,
Йан ньзам дəрəw,
Ле р'асти əwə,
Кö ч'йае бəдəw
Ль ве бəста ч'йа
Нолани гəми
Бйə элк'анəкə
Һешинə хəwни.
У нав овкйана
Э'змин к'имк'имə,
Бəр бае wэ'дə,
Пешда дьк'шинə.
Бь qонах-qонах,
Бь qəйдə-qəйдə
Нöслəке двə,
Йəке датинə.

We мə жи дайнə.
Əме жи һəр'ьн,
Һуне бминьн,
Ч'йаед мqəр'ьм.
Лəма мьн зуда,
Зə'ф зуда хwəстйə

К'ламәк öса
Бавежьм сәр wә,
Qап'ут-qöт'ники
Ссайи hежә,
Wәки кö саз бе
Ль бәжн-бала wә
У h'әта-h'әте,
У h'әта h'әте
Бь wәр'а бьжи
Ль р'уh'әwате.

НАРЕ

Гәр'е гöнде мә гöлданә,
Гöhер' бунә кари,
Гöләк нарин мьн навда ди —
Жь э'зманда бари...

Р'әwше э'змин у hив у стәйрьн,
Шемсе шәмалбарин,
Р'әwше э'рда qиз у букьн,
Гöл-букине нарин.

Днйальке чьqа сарбйа,
Чь щэ'ньмәк тари,
Гәр натана р'у-hәwата
Гöл-букине нарин.. .

Р'оже хwәде щӧданә т'ьм.
Йәк сайийә, йәк-ә'wр,
Р'ожа wә ль шәрqе һьлте,
Йа мьн —һ'әwша һьмбәр...

Шәмсһ'әвинно, мәкьн люмә,
Ч'ә'в дьвинә ахьр,
Бин дьч'ькә, дьл давежә,
У зар дьвә агьр...

Wә бьдита, wә бьдита
Сурәте суф, хаськ,
К'әсәр чаwа дьбәшри
Сәр леве we назък...

Даw у дәльнг һьлдабун жор,
Льнг кьрьбун аве...
Qәй бежи дӧ кәре һиве
Һьлшйабунә наве...

Зәнде зәрин ба дьбун wәк
Баске суравелке,
Щот мә'ре зәр дьпулькин
Ль дора навк'елке...

Бәр "һьм„-е we, бәр "гьм„-е we
Щарщьма ал-р'әнти
Ӧса мьз у мһ'әл дьбу
Мина дьле бәнги...

1.

К'әw к'әт сьве, з'змане шин
Бу зәнгьле лал-дӧр',
Мина заре зәнгьли зиз
Qуртйа тәйре симьр'.

Фурда фрә qуртина ша
Ча мьзгинәк хере,
Жь "Голе Гәwр„ h'әта "hәч'з„
Даньзьли жере.

Шәмс шәфива Мск'инийар'а
Hеди-hеди да дәр, —
Ноли hорйа бьк'ьр бинә
Зар'әкә нур-нәдәр.

Кәре qәрqаш мина сәдәф
Р'әшйан синге чьл-ч'йа,
Жь гедука h'әвтемаһат
О'р'ина бог' р'ачйа,

"h'уте h'әсьн„ дурва к'ӧхйа.
Р'әмьлдаре ә'рде,
Ду минани хадьме гәwр
Хәләq-хәләq дәрте.

Qорьхчи лъ hәспе сйар бу,
Hелә дькә гази.
Сучи сьрйа авдане хwәнд —
Хwәбәгәм у р'ази.

Щəw ч'ванə мина мə'ра
К'шйа к'ор у к'əрдйа...
Хwəде р'ьсqе wə зедəкə,
Гəли мали-гöндйа!

Бəлки йəка wə бьвə сəд,
У сəд бьвə h'əзар.
Əз жи h'əйри к'арəкемə,
Бəнди бə'с у базар....

Ах-аве wə дəшт у дузьн,
Ахе мьн жи —нə кем,
Щəw-кание wə ч'йада дьзен,
Йа мьн ч'ə'вьн авзем.

Шьер у бəйт'а əз дьгhиньм
Минани р'əз у бəр,
Ле шəмсе wə шəрqе hьлте,
Йа мьн — h'əwша hьмбəр...

Йа wə сале чар р'озгарьн,
Чар фəсле həq-h'əсав,
Йа мьн р'оже чəнд бhарьн,
Чəнд паизе ськ-сар:

h'əта Наре нава гöндə,
Гöнд бhарə, бьhьшт,
Нар чу чоле, а wе ль wьр
Бин у бhар р'аhьшт...

“Бьчьн, Наре, мәндька хwә,
Мәндьк болэ, бьлә’т,
Дьле мьн жи тә щи ч’ьни,
Бранд сәбр у сәһ’әт,

Сӧр’а сере ль мьн р’акьр
У капәжи сере
Хәп у хәwлэ бь мьнва кьр,
Дьви we бәржере.

Әз жи пәй тә хwәр’а wa тем
Бь һ’әwәс у һ’ьзьнг,
Дьчьрпиньм щие льнге тә
Йәк к’ӧлавок, сьпьнг.

Мәкә фкар.. дури тәмә
Версәке ви сьрти...
Ах дьле мьн чawa хwәш те
К’ламәкэ к’ӧрди...

“Дә wәрьн гӧла бьчиньн,
Һа гӧле, һа гӧле, һа гӧла мьн,
Хwәш бине же һьлиньн,
Шәнге, шухе, р’ӧһ’е мьн.

Щот зәри аве тиньн,
Һа гӧле, һа гӧле, һа гӧла мьн,
Агре дьла дьр’әшиньн,
Шәнге, шухе, р’ӧһ’е мьн.

Мьн к'лам гот? зв мьн чь кьр?
Кәw дьфьр'ьн дьчьн...
Кәwам чь hат у чь дьчә...
Наре, бьсә, бьчьн...

Ле лайиqә —йәк мина тә
Эгьн, we бәжн-бале,
Бе дәрк'әвә ви к'әwшәни,
Бе к'әд hәр'ә мале?...

Ахьр h'әйфә, we пир бьвә
Әв п'ьнщар'а тәр'-щан„.
Двем, фәqәт, Наре дьчә,
Дьлем дькә дәман...

2.

Hәрдәр сөр'ьн, hәрдәм сөр'ьн,
Сөр'е дне п'ьр'ьн.
Диhар дьвьн, диhар навьн,
Дәwра лэв дьзвьр'ьн.

Э'вд исана гьртьнә xwә
Р'әмьл, из у ищат,
Бәйан дькьн, бәйан накьн
Сөр' у сера бь щә'д.

Йәк бьн бә'ра мәqәс дькә,
Йәк-тәвәке ә'рде,

Йәк Гридаг' п'епәс дькә
Йәк hивева дәрте.

Йәк жи әзьм... h'әйрьм, h'öщәт,
Хwә ә'нан у сәнан:
"Дьле сәбра дьле хwәда
Hәмә, гәло, йан на?

Гәло агре пе дьшöхöльм,
Әw жи пе дьшöхöлә ?
Гәло hесре пе ведьсьм —
Ч'ә'ва дьхöлхöлә? „...

Илащ т'öнә... дәртемә гönд,
Бәлки бә'сәк тьма
Бьвә п'ьрти гöман-гöhар
Гöhе дьле мьнва...

Гönд хлмаш бйә, hәр h'ащор'а
Qадо зәр'е дaве.
Йәк жи, awe, жь we т'ахе
Әлифә те аве.

Ле дьнhер'ьм... hәй гьди hа...
Бәр нәдира Наре
Чawa дьле мьнда весйа
Әв hив-ве диндаре....

К'шйа, ћлат минани ду
Бәр алавәк ашит.
Ле бәхте мьн ћьнге ахьр
К'әне веда дьжит...

Ћ'öб жи awa э'сас нибә?
Кәвре исан qöли...
Дъфькьрьм.... ле т'аха дьн
Дәнгәк дькә кöлин:

"А, ль wьр ма листока тә...
Öса weда ћәр'э...
Ида вьр'-дәрәwa нәкә,
Вали вәнәгәр'э„...

Нарейә, ах, гöла нарин,
Wa ль we ћьндаве,
"Зар'окер'а хәвәрдьдә„,
Ле дьле мьн даве...

Qаде э'рнус ћ'ьзьнг ћате,
Щг'ара xwә вехьст,
Ћ'ащо фәсал зәр' авите,
Пәләк-дöдö лехьст.

Бәле, р'ое wa дьвинә
Ћәр йәк ћьнда xwәда:
Хевьк ниньн нәфә'миньм
Нарe sw тә'н мьн да...

Дьлем щарна, wəллə, öса
Тə'зə у xwəh'əсə,
Бона бə'рəк занəбуне
Финщанəк жи бəсə...

Заньм, бае к'öмр'əшие hат
Т'əв Əлифа qизин,
Лəма öса хшин тə hат,
Наргöла мьн назин...

Ле ньзани, дəнге тə бу
Гəзо, лъ мьн бари,
Бə'ра əшqе пе бу шəрбəт
Бəр мьн совəк'ари...

3.

Бəхте бəндə надумине,
Фəqəт h'əта-h'əте,
Həw днhер'и бəр тə'ва гəш
Ə'wрəки р'əш дəрте.

Чар qöлбе дьнйае hənə
У чар бае дне:
Йəк шен дькə, йəк т'ен дькə,
Гəwр дькə е дьне.

Бак жи hәйә —бе qөлбәйә,
Бе әг'бал у әлла,
Әw жь дьла дәрдьк'әвә
У р'әш дькә дьла...

Дькә п'ьстин, дьве: "зани,
Фланкәси бәнгйә.
Фланк'әсе гли дае,
Шар'әwар'ә дәнгйә....

Дьвен Хәзе бйә навчйа wан,
Глйа дьвә-тинә....
Дьве шькле xwә данә hәв,
Дьве hәвдө динә„...

Бае бөг'ден —пира сере
Wа те, бь зәнг-зәhәр,
Гөла гөнда щи hьл дькә,
Дажо дьвә шәhәр,

Гөнде шен жь бо мьн дькә
К'ан-мк'ане шине,
Бин у бөг'за бhареда
Дьч'ькинә бине.

К'әнге, гөндө, мьнр'а awa
Бәтсар буhи, мр'уз?
Әва э'мрә навр'а дьчьм,
Йан хәwнәкә ь'нщуз?

Әв р'ойә wa шәwaq дайә,
Йан серәкә бәтал?
Әз ду шәмса хwәйә ширьн
Дьләзиньм бажар.

4.

Дьлем брин дьгазьнә,
Möhöл т'önә ль бәр,
Ле шәһәр жи зә'ф мәзьнә,
П'әр' вәдайә wәк бә'р.

Соqaqәк те соqaqa дьн,
Һәвба дьвә мәйдан,
Йәк раст дьчә, йәк ч'әп дьчә,
Йәк р'ате wәк qәйт'ан.

Йәк жи тәр'а дьвә р'ениш
Wәк р'ewики кьл-кор,
Дьчи бирдә hасе дьви
Диwарәки кәвн-кол.

Вәдгәр'и—р'е бьвини,
Р'екә фрә у мәрд,
Конгәк те, тә әглә дькә
Бь энгина хwә сәрт.

Дьчьм, фәqәт... әва Ареш,
Әв Сари т'аг', Сарланщ...
"Хушке, гәло вьра нажи
Букинәкә көрманщ?

Йәкә назә бәжнбьльндә,
Дем у гӧли зәрин,
Сурәт хальн, ч'ә'вә хажън,
Шә'рәк шәфран сери„...

Пьрса мьн wәк тәйре ледай
Т'әхсир дьвә, те хар,
К'уч'әк дьнва дәрдьк'әвьм,
Йәк дьн дькьм пърсйар...

Шәһәр... бәле, бә'рә у әз —
Кале "Мә'сие зер'ин„.
"Кӧда чуйи, Нарина мьн,
Мә'синга мьн зер'ин?.

Ве "пира„ бәд: хәма нәмәрд,
Мәфәра мьн бьр'ӄә...
Бәнгзе тә те бәр ч'ә'ве мьн,
Хәw ч'ә'ве мьн фьр'йә...

Гәло наһа чъ бәхтәwар
Деме тә дьнһер'ә?
Нәби йәк бь дьле дәк'баз
Дьле тә дьгӧһер'ә...?

Тӧ ль шәһәр чь п'ешъйи,
Кар—хәзала гӧнда?
Кар у хәзал һьлгәр'йанә
Бәрбъ зом у занга...

Дьбурие мә шин wәргьртйә,
К'әwшән һивйа тәйә....
П'eqaске навнери дайә,
Мәндьк бьлә't һәйә...

Гӧла сәри мел кьрънә
Мина щарие мәлул,
Гӧл ханьма хwә дьхwәзьн —
Һорйа хwәдеqәбул...

Дагәр', Наре, нәшьһ'тин
Г'әwша чолги гӧнда.
Дагәр' дагәр', ве хӧшуше
Мәһел дьле мьнда...

Адбә, дһа тә нанһер'ьм
Дйари ә'вд у исан:
Әзе ида тә нәкьм бә'с
Бәр т'ӧ п'ак у п'исан.

Әзе дьле хwъда хwәйкьм
Наве тәйи ә'зиз,
Хәwнеда жи хәwнеда жи
Т'ӧщар нақьм гази...

5.

Р'ож тен-дьчьн, Наре т'ӧнә,
Т'ӧнә чар у илащ.
Әз дь хwәда ч'ьла дьвъм
Wәк т'умәки qр'ащ.

Мина меване нәхасти —
Мәрьв хwә же дпи,
Сәре мьнда бәрә-бәрә
Дәртен дә'фе спи.

Гӧмана мьн дьтәмьрә
Ль бәр бае wә'дә.
Гӧман фәqәт кӧ тәмьри,
Мӧh'бәт двә зәдә.

Ле ә'мър йа хwә дьхазә,
Гәр дьхази бьжии,
Гәр дьл наки hәр'и жь ве
Днйа т'ер у т'ьжи.

Гәрә хwәйки, мале дайни,
Дәбур бьки п'аки,
У qә на, бь к'ламәк хwәш
Эл-ә'шире шаки.

Т'ӧ к'әс днеда нагһижә
Hәр бәхт hәр мрази.

Э'мьр т'эне мӧh'бэт нинэ,
Борщэ у борщнаси.

Даг'ли сука шэhэр двьм
К'ар —э'мэлки бькьм.
Эh, к'е жь мӧh'бэте мьрйэ,
Wэки эз жи бьмрьм?

Лэйл у Мэщрум?... h'ькйатэ эw,
h'ькйатэк дур-дэрэз.
Ле эз, ва, нав э'мьрданьм,
Э'мре гӧмрэh' у лэз.

Бьнhер', чаwа дор'э-дор'ьн
Бор'и, автомашин...
Зар'о чаwа эшq дьлизьн,
Ль hэв дькьн qажин...

Вир'э мина филе кэди
Дара дьдэ п'ала.
П'остбьр чэлте хwэ hьлгьрти,
Дьлэзинэ мала.

Шланг мина мэ'ре гьрти
Дьфьшэ дэст баг'ван,
Ль сэр баг'е "Флорае„
К'эскэсор бйэ кэван.

Шоферәки к'ӧрди нас жи
Wa ль h'әwша суке
Автйа xwә ль "ходе„ хьстйә,
Дәнг дайә "ту-туке„.

— Тә р'ьнд дәнг даеда, двем,
Qә тӧ жевә, Мәмәд.
— Ле ча, две, чьqа нәбә,
Зә'ве гӧнде wәмә....

— Чь двежи?... зәwьщий?
Әw жи жь гӧнде мә?...
Ай, hӳн чawa двьн h'әwще
Бәдәw у р'ьнде мә...

Э ле чьма тә славәк
Нәда мә жи, бьра?
Мә бьhата у h'әвәки
Гӧhе тә к'ашкьра....

Ле qәй бежи йәк ньчькева
Гӧhе мьн к'аш дькә,
Чawa дәрсдар —гӧhе шагьрт,
Кӧ дәрсе шаш дькә...

Шькәк мьнда дьшулькә
Мина мә'ре жә'ре:
— Тә к'и xwәстйә, Мәмәд, двем?
— Qиза Qәймәс.... Наре...

. . . . . :

Дийа дор мын дьзвьр'ә
Wәк ч'әме гежгәр'инг,
Әз qәй навда нъqо двьм
Һ'әта qәфәс у синг.

Һьмбәре мын мын дьнһер'ә,
Ча дьле мын бьщу...
— Чьма, две, кӧр'хал, öса
Р'әнг р'әwазе тә чу?

— Qәт... двежьм, әз вәдӧхӧм
Щарна свә-свә...
Те пьш нивро, һ'әвәки wa
Сәре мын геж двә..

— Ohoo... две, тә "гәwркьрйә„„
Бре дайика мын?
Мын жи дьго "чьма öса
Ч'ә'ве тә бьрq дьдьн„...

Әз жи т'аса хwәда, wәллә,
Т'ӧ qолайи нинъм...
Р'öсqәт бькә, әшqа тәр'а
Бӧт'ӧлгәки биньм.

-- Бинә, пьсмам, ль сәр әшq у
Дәрде ве днһае,
Иро qайим әм ль һәвхьн
К'асе шин у шайе...

Т'ӘРЩМӘ

АНАКРЕОН

* * *

Т'әбйәте qоч' данә бог'а,
Сьм дан һәспа, у чаwа ч'әк,
Ләп у qил дан шер-ганп'ог'а,
Дан к'еwришке льнге р'әвәк.

Мә'сйар'а п'әр' кьрә т'аqәт,
У баск данә тәйр-туе дне,
Т'аб у тәйах да мер, фәqәт,
Тьшт т'öнәбу бьдә жьне.

У чаwа ч'әк, чаwа р'һ'ал,
Бәдәwи жи гьрт да жьне,
Бәдәwи, кö бьвә мәрт'ал
Бәр ог'ьрмә, хахе дне.

* *
*

— Анакреон, —қиза дьгот,
Қали дһа, бьнһер' э'йне...
Тә п'ор' нәман сәри у қот,
Дö т'ел нәман ль бәр э'ние.

Го: —Әз накьм хәм у хйал —
Мьн һәнә п'ор', йан т'önә п'ор'.
Һәр we заньм гәрәке қал
Ша дәрбазкә т'а ах у гор'.

EZDIKI.COM

*. *
*

Дәqа ԓазйа бь дьл —щәгэр
Тә мьнр'а го "Ә'мре мьн„.
Хwәш хәбәрдә дәлал, эгәр
Әм т'ьм щаћьл бьминьн.

Ле дьмьрә hәр тьшт, фәqэт,
Мьнр'а мәве э'мре мьн,
Бе. "Р'öh'е мьн:, кö бь möh'бәт
Әм т'ьм щаћьл бьминьн...

БЬВӘ. ГӘР'ОҚ

Жьне кӧ тӧ ҥьшти, чу,
Йәкә дьн тӧ ҥ'ьзкә зу.
Ле ҥе р'ьндә бьди тур
У бьгәр'и дәр у дур.
Тӧе бьвини гола шин,
Дар сәр бунә бабәшин.
Қари дәрде дьл-ҥнав
Әwe дәре р'оки нав,

Паҧе ахки wәк кала,
Ҥьлк'ьши сьрт у п'ала.
Ле кӧ гҥишти ҥәвраз,
Тӧе сәҥ бьки дәнге баз.
Ҥьнге тӧе сәре ч'йе
Бьви тәйре бази че,
У т'әг'минки, кӧ тә wьр —
Жере, кем тьшт ӧнда кьр.

ЭВАРА ЗЬВСТАНЕ

Багәр бь тәлп даве ә'змин —
Багәр'инк т'әв р'акьри —
Ћа дә'бәки дькэ зукин,
Ћа нолани зар' дьгри,
Ћа салома сәр бан дьхә,
Дькә дә'wи у дәнги,
Ћа ль п'әнщэра там дьхә
Мина р'ewие дәрәнги.
К'охке мәйи жь ћәв чуйи
Ћьм мәлулә, ћьм тари.
— Пирке, чьма тө кәр' буйи
Өса бэр wи диwари?
Г'өтар к'әти жь дәнге бе;
Зукә-зука ба-багәр?
Йан бәр дәнге we долабе
Дћеньжи өса кәр'?
К'а, вәхөн әм, ћәвала мьн
Щаћьлр'әшие длован!
К'а вәхөн әм, к'ане финщан?

We дьл дәрен көл-көван.
Бьстьре, ча бә'ре wеда
Дьжит кәwa бәйани...
Чawa қиза гөр'а деда
Свә-свә ав дани...
Багәр бь тәлп дaве э'змин —
Багәр'инк т'әв р'акьри —
Ha дә'бәки дькә зукин,
Ha нолани зар' дьгри.
К'а вэхөн әм, hәвала мьн
Щаhьлр'әшие длован!
К'а вэхөн әм, к'ане финщан?
We дьл дәрен көл-кәван.

ЭШ ЩАРНА ТӘ ПЕШДА ДЬВӘ

Шәрмә мәрьв п'ехас һәр'ә,
Ле әв сол жи зә'ф дешинә,
Набә мәрьв р'е вәгәр'ә,
Ле р'йа һан жи зә'ф дьк'шинә

Щида лехи? Ә, чь фәйдә,
Нә льнге тә we р'әһ'әтбә
Нә жи соле фрeqәтбә,
Эш щарна тә пешда дьвә.

НАВНИШ

Шьер у qəлəбетк

Лъ мавзолеа Ленин 3
Ленинград 7
Даг'ъстан 11
Т'аса сальхие 13
Сергей Есенинр'а 15
Варпетр'а 16
Лъ баг'че Т'билисие 16
Мырьи у майин 19
Бена дайка мьн 20
Бнəвша бънə'рд 21
Чнии у нвисар 22
Пəз 24
Пирка мьнə р'ə'м 25
Говəид 27
Ве шəва шырьн 29
Öса дъхазьм 30
Həрр'о-həрр'о 30
Жь дəсте мьн 31
Г'ах we щəwa щнəти 31
Шə'ра зор 32
Ч'ə'ва тə мqуф 32
Əм дури həв 33
Əр шəв 33
Щарна дьле мьн 34
Р'ынде 36
Хортар'а 37
Щəw дьстъре 38

Тӏо чуйи 39
Бəдəwа сəрə 40
Элк'ан 41
Баһарə, шайир 42
Мьи бəрфер'а 43
Бһар вəбу 43
Диса гӧлан 44
Дəра баһаре 46
Паиза гəш 47
Шарке жи һьлдьм 48
Мина хwəбə 49
Дəма, һəч'е 50
Ида һəрали 51
Шеник 51
Əм шайиред шəрдe 52
К'ӧрд хəривдостə, ... 52
Фрдоусие мəзьи 53
Һ'ърч' у qабан 56
Бьч'ук ль һ'əwше 57
Dewe спи 57
Ч'ежа хьште 60
Ч'йано 63
Наре 74

Т'əрцмə

Анакреон. Т'əбийəте 91
Анакреон, qиза дьгот 92
Щорц Байрон: Дəqа назйа 93
Һайнрих Һайне: Бьвə гəр'ок 94
Алек'сандр Пушкин: Эвара звьстане 95
Пəруйр Севак: Эш щарна тə нешда дьвə 97

Ферике Усьв
НАРЕ

ՖԵՐԻԿԵ ՈՒՍԸՎ
ՆԱՐԵ
(ֆրդիերեն)
«Սովետական գրող» հրատարակչություն
Երևան—1977

Ферике Усв
Н А Р Е
(на курдском языке)
Издательство «Советакан грох»
Ереван — 1977.

Р'едакторе щабдар — Щасьме Щəлил
Шьклк'еш — **А. Гаспарйан**
Р'едакторе техникие — **С. М. Симонйан**
Коректор — **П'ашае Э'рфут**

ВФ 07590 Т'əмбə 1531 Тйраж 500
Т'əслимп нəшьрхане кьрьнə 26/VII 1977 с.
Бона чапкьрьне hатйə qолкьрьне 21/X 1977 с.
Бəлгнəшьре хöдан 3,12
Бəлгнəшьре чапкьрьне 3,2
К'аг'əз № 1 70 x 108 1/32 Qимəт 40 к.

Ереван — 9, Терйан 91, нəшпрəта "Советакан грог',,

Нəшьрхана 1, йа сəрwертйа сəнайа полиграфйейə комитеа пресаейə дəwлəте, р'əх Совета Министред Р'еспублика Эрмəнистанейə Советиейə Сосиалистие.
Ереван, Алавердйан 65

INSTITUT KURDE DE PARIS
ENTRÉE N° 853

40 к.